

**EKSĀMENS BIZNESA
EKONOMISKAJOS PAMATOS
12. KLASEI**

2010. gada 9. jūnijā
SKOLĒNA DARBA LAPA
1. daļa

Vārds _____

Uzvārds _____

Klase _____

Skola _____

1. uzdevums (19 punkti).

Apvelc ar apli pareizo atbildi! (Katram jautājumam ir tikai viena pareiza atbilde.)

Aizpilda
skolotājs:

1. Kurš apgalvojums vislabāk atspoguļo ekonomikas pamatproblēmu?
 - A valdībai jāveic pasākumi, kas sekmētu ekonomikas izaugsmi
 - B valdībai jāveic pasākumi, lai bezdarba līmenis nepārsniegtu 5%
 - C tirgum jāražo tik daudz preču, lai apmierinātu visu pircēju pieprasījumu
 - D Aldis grib nopirkt mobilo telefonu un i-Podu, bet naudas pietiek tikai vienam pirkumam
2. Kādas izmaiņas notiks preces A tirgū, ja pārdevēji samazinās preces A cenu?
 - A palielināsies preces A pieprasījums
 - B samazināsies preces A piedāvātais daudzums
 - C palielināsies preces A pieprasītais daudzums
 - D samazināsies preces A piedāvājums
3. Preces B tirgus cena ir Ls 20. Kā mainīsies preces B cena, ja palielināsies šīs preces piedāvājums, bet pārējie nosacījumi paliks nemainīgi?
 - A preces B cena samazināsies
 - B preces B cena paaugstināsies
 - C preces B cena paliks nemainīga – Ls 20
 - D pēc dotās informācijas nevar noteikt
4. Ādams Smits uzskatīja, ka visas problēmas ekonomikā atrisina tirgus. Ko nespēj nodrošināt tirgus mehānisms mūsdienās?
 - A ražošanas resursu sadali
 - B saražoto preču un pakalpojumu sadali
 - C vienmērīgu un taisnīgu ienākumu sadali
 - D preču ražošanu individuālam patēriņam
5. Kuru uzņēmuma veidu dibinot LR Komerclikumā paredzēts iemaksāt minimālo dibināšanas kapitālu?
 - A individuālo komersantu (IK) un pilnsabiedrību (PS)
 - B akciju sabiedrību (AS) un sabiedrību ar ierobežotu atbildību (SIA)
 - C individuālo komersantu (IK), pilnsabiedrību (PS) un akciju sabiedrību (AS)
 - D dibinot jebkura veida uzņēmumu
6. Kurš bezdarba veids palielinās ekonomikas lejupslīdes fāzē?
 - A frikcionālais bezdarbs
 - B strukturālais bezdarbs
 - C cikliskais bezdarbs
 - D sezonālais bezdarbs
7. Kura institūcija Latvijā īsteno monetāro politiku?
 - A Ministru kabinets jeb valdība
 - B Finanšu ministrija
 - C Latvijas Banka jeb centrālā banka
 - D Latvijas Komerčbanku asociācija

1. _____

2. _____

3. _____

4. _____

5. _____

6. _____

7. _____

8. Ja makroekonomiskais līdzsvars ir izveidojies kopējā piedāvājuma (AS) klasiskajā (vertikālajā) segmentā, kādas sekas izraisīs ievērojama valdības izdevumu (pensiju) palielināšana?
- A palielināsies kopējais pieprasījums (AD) un reālais IKP
 - B palielināsies kopējais pieprasījums (AD), un cenu līmenis pieaugs
 - C palielināsies kopējais piedāvājums (AS) un reālais IKP
 - D palielināsies kopējais pieprasījums (AD), bet samazināsies reālais IKP un cenu līmenis
9. Uzņēmuma noliktavā palielinās preces C krājumi. Kā uzņēmums varētu samazināt šīs preces krājumus?
- A samazinot preces C cenu
 - B paaugstinot preces C cenu
 - C palielinot šīs preces ražošanu
 - D uzlabojot preces C ražošanas tehnoloģiju
10. Uzņēmumam ir kredīts bankā. Kurās izmaksās tiek iekļauta kredīta pamatsummas atmaksa un procentu maksājumi?
- A mainīgajās izmaksās (VC)
 - B pastāvīgajās izmaksās (FC)
 - C galējās izmaksās (MC)
 - D vidējās mainīgajās izmaksās (AVC)
11. Kādas tiesības ir nostiprinātas parastajā akcijā?
- A saņemt dividendes
 - B piedalīties akcionāru sapulcē
 - C apliecina īpašnieka līdzdalību sabiedrības pamatkapitālā, dod iespēju saņemt dividendi un likvidācijas kvotu, piedalīties akcionāru sapulcē
 - D apliecina līdzdalību sabiedrības pamatkapitālā, dod iespēju saņemt dividendi un likvidācijas kvotu, strādāt akciju sabiedrības padomē un valdē
12. Ko parāda galējais derīgums (MU)?
- A kādu kopējo derīgumu gūst patērētājs, patērējot noteiktu preces vienību skaitu
 - B par cik izmainās kopējais derīgums, palielinot patēriņu par vienu vienību
 - C kādu derīgumu gūst patērētājs, patērējot jebkuru preces vienību
 - D kādu maksimālo kopējo derīgumu spēj gūt patērētājs, patērējot konkrētu preci
13. Kurš apgalvojums ir patiess, ja zināms, ka valstij ir absolūtā priekšrocība kviešu ražošanā?
- A valsts spēj kviešus ražot ar mazākām izmaksām
 - B valstij vajadzētu importēt kviešus
 - C valstij nevajadzētu specializēties kviešu ražošanā
 - D valstij vajadzētu noteikt kviešiem ievadmitas nodokli
14. Kas ir peļņa?
- A samaksa par darbu
 - B samaksa par kapitāla izmantošanu
 - C samaksa par uzņēmējspējām
 - D samaksa, ko saņem dabas resursu īpašnieki
15. Kā varētu palielināt naudas ieņēmumus, ja zināms, ka preces A pieprasījuma (cenas) elastības koeficients $e = 2$?
- A pazeminot preces A cenu
 - B palielinot preces A ražošanas apjomu
 - C samazinot preces A ražošanas apjomu
 - D paaugstinot preces A cenu

8. ____

9. ____

10. ____

11. ____

12. ____

13. ____

14. ____

15. ____

16. Kura iedzīvotāju grupa ir uzskatāma par darbaspēku?

- A visi iedzīvotāji
- B iedzīvotāji darbaspējas vecumā
- C ekonomiski aktīvie iedzīvotāji, t. i., nodarbinātie un aktīvie darba meklētāji
- D tikai nodarbinātie iedzīvotāji

16.____

17. Kāda sakarība ekonomikā bieži vien veidojas starp bezdarbu un inflāciju?

- A ja ir augsts inflācijas temps, ekonomikā ir zems bezdarba līmenis
- B ja ir augsts inflācijas temps, ekonomikā ir arī augsts bezdarba līmenis
- C ja ir zems inflācijas temps, ekonomikā ir arī zems bezdarba līmenis
- D ekonomikā nav izteiktas sakarības (saistības) starp bezdarba līmeni un inflācijas tempu

17.____

18. Kurš būs ieguvējs no straujas un neparedzētas inflācijas?

- A Ugis, jo no drauga aizņēmis Ls 100 un solījies atdot naudu pēc pusgada
- B Iveta ir aizdevusi Ls 100 uz gadu
- C dzīvokļa īpašnieks, kurš īsi pirms inflācijas sākšanās noslēdzis īres līgumu uz trim gadiem
- D naudas noguldītājs, viņam inflācijas laikā (10% gadā) komercbanka palielina noguldījuma likmi no 5% līdz 8% gadā

18.____

19. Kādas sekas izraisīs muitas tarifa noteikšana precei C?

- A paaugstināsies importa preces C cena un tās pieprasītais daudzums
- B paaugstināsies importa preces C cena, palielināsies identiskas preces C ražošana iekšzemē, tās pieprasītais daudzums samazināsies
- C palielināsies preces C imports
- D palielināsies preces C pieprasījums iekšzemē

19.____

Kopā par
1. uzd.:

2. uzdevums (5 punkti).

Tabulā aprakstītas dažādas sadzīves situācijas. Ieraksti bezdarba veidu, kurš atbilst dotajai situācijai!

Nr. p.k.	Situācija	Bezdarba veids
1.	Anita pārcēlās no Rīgas uz Siguldu un meklē darbu savā specialitātē tuvāk dzīvesvietai.	
2.	Firmas Īpašnieks nopirka jaunu sveču iesaiņošanas iekārtu un atlaida no darba divus strādniekus.	
3.	Evitu neapmierināja atalgojums advokātu birojā, viņa aizgāja no darba un meklē labāk atalgotu darba vietu.	
4.	Kārsavā samazinājās pieprasījums pēc kulinārijas izstrādājumiem. Uzņēmums slēdza ražošanas cehu pilsētā, un ceha strādnieki zaudēja darbu. Toties Rēzeknē pieprasījums pieauga, un uzņēmums tur atvēra jaunu cehu.	
5.	Jāņa tētis ir bezdarbnieks, jo viņa uzņēmumā ir samazinājusies produkcijas izlaide. Uzlabojoties ekonomiskajai situācijai, viņš cer atrast darbu savā iepriekšējā uzņēmumā.	

1. ____

2. ____

3. ____

4. ____

5. ____

Kopā par
2. uzd.:**3. uzdevums (6 punkti).**

Tabulā ar X atzīmē pareizo atbildi!

	Apgalvojums	Patiess	Aplams
1.	Darba līgums ir rakstveida vienošanās starp darba devēju un arodbiedrību.		
2.	Izmaksu inflācija rodas izejmateriālu un darbaspēka izmaksu palielināšanās dēļ.		
3.	Ievedmuita sadārdzina importētās preces.		
4.	Reālais IKP vienmēr ir mazāks par nominālo IKP.		
5.	Edmunds ir SIA līdzīpašnieks un regulāri reizi gadā saņem dividendes.		
6.	Viena no komercbanku funkcijām ir skaidras naudas izlaišana apgrozībā.		

1. ____

2. ____

3. ____

4. ____

5. ____

6. ____

Kopā par
3. uzd.:

4. uzdevums (7 punkti).**Rūpīgi izlasi uzdevumu! Aizpildi tabulu!**

Avotu ģimene maijā saņēma šādus ienākumus: tētis saņēma darba algu Ls 800 un prēmiju Ls 120, par sev piederošajām uzņēmuma akcijām viņš šajā mēnesī saņēma Ls 90; mamma par mantojumā iegūto zemi, kuru apstrādā radu ģimene, saņēma Ls 60; vecmāmiņai, kā parasti, pensija bija Ls 164; meitai Luīzei ir termiņnoguldījums bankā Ls 5000, viņa izņēma aprēķinātos procentu maksājumus – 1% no noguldītās summas par maija mēnesi; par mazo brāli mamma saņēma pabalstu – Ls 12.

Samaksa par darbu (Ls)	Dividendes (Ls)	Procenti (Ls)	Rente (Ls)	Transfertmaksājumi (Ls)

1. ___

2. ___

3. ___

4. ___

5. ___

6. ___

7. ___

Kopā par
4. uzd.:**5. uzdevums (5 punkti).**

Minētajiem ekonomikas jēdzieniem atrodi atbilstošu definīciju un ieraksti tabulā pareizās atbildes burtu! (Uzmanību! Ir dotas liekas definīcijas.)

Jēdziens	Burts	Definīcija
1 Peļņa		A Vispārējs cenu līmeņa pieaugums
2 Iekšzemes kopprodukts		B Kopējo ieņēmumu un kopējo izmaksu starpība
3 Tirgus		C Pārdevēja ieņēmumi no pārdotajām precēm
4 Grāmatvedības peļņa		D Situācija, kad pirmās nepieciešamības preces kļūst dārgākas
5 Inflācija		E Valsts tautsaimniecībā gada laikā saražotās preces un pakalpojumi naudas izteiksmē
		F Tirgošanās vieta, laukums
		G Samaksa par ražošanas faktoru uzņēmējspējas
		H Ekonomisks process, kas saved kopā preces pircējus un pārdevējus
		I Valsts tautsaimniecībā gada laikā saražotais galaprodukts naudas izteiksmē

1. ___

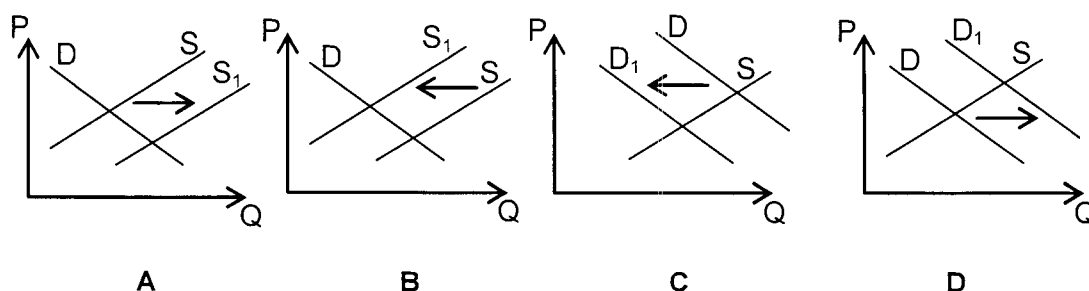
2. ___

3. ___

4. ___

5. ___

Kopā par
5. uzd.:

6. uzdevums (5 punkti).**Zīmējumos attēlotas izmaiņas tenisa bumbiņu tirgū.****Atzīmē tabulā ar X, kurš attēls atbilst katrai no dotajām situācijām!**

Nr. p. k.	Situācijas apraksts	A	B	C	D
1	Teniss kļūst arvien populārāks kā brīvā laika pavadīšanas veids.				
2	Sadārdzinās tenisa bumbiņu izejvielas.				
3	Vairāki rotaļlietu ražotāji uzsāk ražot tenisa bumbiņas.				
4	Valdība paaugstina nodokļu likmes uzņēmējdarbībai.				
5	Samazinās iedzīvotāju ienākumi.				

1. ___

2. ___

3. ___

4. ___

5. ___

Kopā par
6. uzd.:

Kopā par
1. daļu:
